

Otázka: Základní fyziologické vlastnosti

Předmět: Chov zvířat a veterinářství

Přidal(a): Baruu

Barbora Čechotová

Přehled

Konstituce, habitus, temperament, kondice, ranost, dlouhověkost, plodnost, záživnost, růst a vývin, psychika, charakter a adaptační schopnosti, stres

Konstituce

Stupeň životnosti jedince, projevuje se zdravím, odolností, vytrvalostí, dlouhověkostí, temperamentem a schopností přizpůsobit se životním podmínkám

Zvíře musí mít vše v souladu

Druhy- pevná (tvrdá)- základní typ ostatní jsou jen odchylky od této

-je výrazem dobrého zdraví

-zvířata mají harmonickou stavu těla, přiměřeně silnou kostru, pevné klouby, svaly, šlachy a vazy, středně silnou a elastickou kůži, hustou, přiléhavou a lesklou srst

- chceme jí- všechna plemenná zvířata a sportovní koně
- hrubá- ukazuje na méně prošlechtěné zvíře
- méně harmonická stavba těla, hrubší tvary těla, flegmatický temperament, zhoršená konverze živin= nižší užitkovost
- typické pro tažné koně, masné ovce a skot, sádelná prasata
- jemná- opak hrubé
- jemná kostra a kůže, zvýšený metabolismus (rychlejší střebávání živin->více žerou), živý temperament
- nacházíme jí u mléčných plemen skotu a ovcí a masných prasat
- výborná užitkovost u jemné konstituce sebou může nést poruchy plodnosti
- nižší dlouhověkost
- slabá- přešlechtění nebo podcenění zdravotního stavu a odolnosti zvířete
- zvířata jsou náchylná ke stresům, zvýšený metabolismus, nižší užitkovost, nervový temperament
- často u zvířat po nemoci, nebo chovaných ve špatných podmínkách
- lymfatická- neharmonická, velký tělesný rámec, snížený metabolismus, flegmatický temperament
- zvíře s touto konstitucí je vhodné na výrobu masa a tuku- snížený metabolismus= více ukládání tuku ve svalech a podkoží

Habitus

Vnější vzhled, podmíněn stupněm vývinu jednotlivých soustav org. působící na něj vlivy prostředí i genetické založení

Dýchací- dlouhá a vysoká zvířata, s velkým hrudníkem (plíce), velké plíce, srdce s dobře vyvinutým cévním systémem, svalstvo méně vyvinuté

-anglický plnokrevník, mléčných plemen skotu, masných prasat

Výkrmný- hluboký, kratší a široký hrudník sudovitého tvaru, hlava široká a krátká, silná kostra a kůže a mohutné osvalení, objemné trávicí ústrojí

-masná plemena skotu, sádelná prasata, masné hybridy ovcí a drůbeže

Svalový-silná a pevná kostra s mohutným s ovalením

-masný skot, masná prasata, tažní koně

Mozkový- typický u pracovních plemen psů, menší rámec, krátká hlava, výrazné čelo a štíčí obličej, zvířata učenlivá s dobrým charakterem

Temperament

Jak reaguje nervová soustava zvířete na podněty z vnějšího prostředí

Je to nervová složka konstituce

Sangvinik (živý)- rychlá reakce zvířete, požadujeme u zvířat s jemnou a tvrdou konstitucí

Flegmatik (klidný)- pomalá reakce zvířat, převažuje u zvířat s hrubou konstitucí

Cholerik (nervózní)- převaha podráždění a rychlá reakce

-nežádoucí temperament

-v chovu HZ jsou agresivní a proto je vyřezujeme z chovu

Melancholik (slabý)- útlum nad podrážděním, pomalá reakce

-může být u zvířat ve výkrmu, zvířata jsou nebezpečná

Kondice

Současný stav připravenosti zvířat pro určitý výkon nebo produkci

V průběhu života se může měnit podle stupně výživy, trénovanosti a zdravotního stavu

Chovná (plemenná)- žádoucí u všech plemenných zvířat

-dobrý výživový stav, nepřetučněná ani hubená zvířata, dobrá užitkovost

-samice- pravidelný říjový cyklus, dobře zabřezávají a gravidita probíhá normálně

-samci-kvalitní ejakulát

Výkrmná- nadprůměrný výživný stav (vysoká žravost zvířete s dobrou konverzí)

-vysoký přírůstek, zaoblený tvar těla

-silná vrstva podkožního a orgánového tuku

Pracovní (užitková)- podmíněna tvrdou konstitucí se svalovým habitem a dobrým výživným stavem

-u dojnic vyžadujeme, aby se zvýšený příjem živin projevil zvýšenou produkcí mléka a ne výkrmností

Závodní (dostihová, tréninková)- typické pro dostihové koně

-osvalení šlachovitý, ohnivý temperament a čilým metabolismem

-zvířata musí být učenlivá, ovladatelná s výborným zdravím a schopná vydržet fyziologickou zátěž

-nejde udržet dlouhodobě

Pastevní- dlouhodobý pobyt zvířete na pastvě

-hrubší srst i tělesné tvary, pohyb

-přirozená výživa a klimatické vlivy působí příznivě na zdravotní stav, vitalitu, rozvoj dýchacího, oběhového a trávicího ústrojí, odolnost

-základem vysoké užitkovosti i dlouhověkosti

-musí být kvalitní pastvina, jen ta přinese žádoucí efekt

Výstavní- krátkodobý nadprůměrný výživný stav zvířete, za účelem výstavy či chovné přehlídky

-musí být na výstavu připravena->riziko sresu

Hladová- opak výkrmné

-zvíře vyhublé, sešlé, málo odolné s nízkou užitkovostí

-důsledek nedostatečné výživy nebo častým onemocněním

Ranost

Schopnost časného poskytování žádané produkce a rychlého dospívání zvířat

Podle stupně ranosti rozeznáváme zvířata- velmi raná

-středně raná

-později raná

-pozdě dospívající

Individuální i plemennou příslušností (masná kráva dospěje později než mléčná)

Negativní k vztahu dlouhověkosti- ranější zvířata se dožijí kratšího věku

Znaky- krátká široká hlava

-krátké končetiny

-menší tělesný rámec

-kratší krk

Dlouhověkost

Schopnost dosahovat vysokého věku-> vysoká celoživotní užitkovost

Výrazně ovlivňuje ekonomické výsledky chovu

Plodnost

Schopnost rodit zdraná mláďata v optimálním počtu

Podmíněno zdravými pohlavními orgány a jejich pravidelnou činností

U plemeníků je dána množstvím a kvalitou spermatu, schopností jeho konzervace a zachování jeho doplňovacích vlastností

Ukazatele plodnosti

Inseminační interval- od porodu do 1 zapuštění

-u krav nemá přesáhnout 65 dní

- u prasnic 40-60 dnů

Mezibřezost (servisperioda)- od porodu do dalšího zabřeznutí

-u krav nemá být víc jak 90 dnů

-u prasnice maximálně 65 dnů

inseminační index- počet inseminací na jedno zabřeznutí

-u krav do 2 spíše méně

Hrubá natalita- počet všech narozených mláďat na 100 kusů krav, na 1 vrh

Čistá natalita- počet živě narozených mláďat na 100 kusů krav, na 1 vrh

Záživnost

Schopnost organismu přeměňovat živiny z krmiva na produkty (mléko, maso, vlna, svalová práce, vejce...) ->zhodnocování krmiva

Měřítkem záživnosti je konverze, to je spotřeba jednotky krmiva na jednotku práce

Ovlivněno plemenem, zdravím, individualitou, druhem

Růst a vývin

Kvantitativní zvyšování hmotnosti, objemu a tělesných rozměrů zvířete = růst

Kvalitativní funkční změny jednotlivých orgánů probíhající od oplození vajíčka do tělesné dospělosti= vývin

Růst můžeme vyjádřit průměrným denním přírůstkem v jednotlivých měsících věku

Psychika

Priměřené chování umožňuje zvířatům vytvořit si umělou ochranu a vyvarovat se stresům, najít

si potravu, vodu a zabezpečit reprodukci

Vyplynávají z činnosti nervové soustavy-> psychické vlastnosti

Chování je na začátku života řízeno jen pudy (instinkty) :sebezáchovy, mateřský, sání, rozmnožování a pohybový pud

Postupem života se pudy doplňují zkušenostmi

Schopnost zvířete učit se a správně reagovat na nazývá inteligence

Charakter

Posuzuje se podle povolnosti podřídit se člověku

Může podstatně ovlivnit užitkovost

Rozeznávání dobrý a zlý charakter

Charakter závisí na tom, jak se ke zvířeti chováme a jak s ním zacházíme a jak ho například cvičíme

Zvířata se rodí převážně s dobrým charakterem

Stres

Odpověď organismu na působení ekologických, nutričních, infekčních a psychických stresorů (špatní činitelé=podněcují stres)

Může snížit užitkovost, kazit reprodukci

Adaptační schopnost

Schopnost přizpůsobit se změnám životních podmínek

Závisí na konstitučním typu, plemenu, druhu zvířete

Velkou adaptační schopnost mají zvířata vyšlechtěná ve skromných podmínkách-odolná proti nemocem a při poskytnutí dobrých podmínek jsou schopna podávat dobrou užitkovost

Opak jsou zvířata přešlechtěná